

Ettepanekud Häädemeeste valla arengukavasse

Loodus

Häädemeeste valla suurim rikkus on kaunis ja puhas loodus. Kohalik ettevõtlus on peamiselt seotud turismindusega, mistõttu looduse säilitamine on ka majanduslikult väga oluline. Valla arengukava peaks eriliselt rõhutama piirkonna looduse kaitsmist ja puhta elukeskkonna säilitamist. Looduskaitsealade rohkus Häädemeeste vallas on suur võimalus, mitte nõrkus ega oht nagu praeguses valla arengukavas kirjas.

Sellest tulenevalt ettepanekud arengukavasse:

1. Häädemeeste vald arendab loodusturismialast koostööd Läti Vabariigiga.
2. Häädemeeste vald reklaamib erinevaid tervise- ja loodusturismi objekte (loodus- ja matkarajad, rabad, luited, linnu- ja loodusvaatlus jne).
3. Vallavalitsus on hea koostööpartner nii kohalikele elanikele, suvitajatele ja ettevõtjatele kui ka piirkonnas erinevaid arendusi planeerivatele riigiettevõtetele, et arendused ei kahjustaks kohalike elanike, suvitajate ja ettevõtjate huve ning uued projektid viiakse ellu vallaelanikke soosivalt ja nende huve mitte kahjustavalt.
4. Vald toetab looduslähedase elukeskkonna säilimist, mis aitab suurendada uute elanike elukoha registreerimist Häädemeeste valda.
5. Vald toetab 21.01.2021.a tehtud Metsepole maastikukaitseala loomise ettepanekut, mis hõlmab ainult riigimetsale kuuluvaid Häädemeeste - Ikla litemännikuid¹.
6. Vald vaatab üle senised avaliku ruumi heakorra eeskirjad seoses muruniitmise² ja niitmise tihedusega valla maadel elurikkuse suurendamiseks³.
7. Luuakse Rannametsa õpperaja külastuskeskus. Küllastajate arvult on tegemist Eesti külastatavama matkarajaga, ent kohapeal puuduvad teenused ja atraktiivsed võimalused kohalikul valla ning kogukonnal sellest looduslikust atraktsioonist tulu teenida.

¹ <https://rannamannikud.ee/kes-me-oleme/metsepole-kaitseala>

² <https://www.err.ee/1608214165/muru-madalaks-pugamine-laheb-moest>

³

<https://elfond.ee/maaelu/video-ja-intervjuu-igauhe-looduskaitse-karin-bachmann-elurikkus-avalikus-ruumis>

Energiatootmine

1. Vald alustab päikeseenergia tootmist tänu soodsale asukohale. KOV-il on võimalus toota KOV hoonete katustel ja mujal taastuenergiat, aidates sel viisil täita Eesti Vabariigi kliimaeesmärgi⁴ ning tekitada valla eelarvesse püsiv tuluallikas.
2. Vald teeb koostööd energiaühistutega, soodustades kogukondliku taastuenergiatootmist (nt päikeseelektrijaamad).
3. Valla hoonete energiatõhusus tõstetakse võimalikult kõrgele tasemele ning kaasatakse selleks vajalikud summad fondidest.
4. Vald nõuab kõigilt uutelt hoonetelt (ning soodustab uutel hoonetel) maksimaalset energiaklassi.

Kliimamuutused

- Vald töötab välja valla kliimakava, mis lähtub Riigikogus kinnitatud kliimapoliitika põhialustest⁵.

Ringmajandus

1. Vald korraldab lisaks segaolme äraveole segapakendi, klaasi ja papi-paberi äraveo. Selleks paigutatakse rohkem konteinereid.
2. Vald soodustatab majapidamistes biojätmete komposteerimist.
3. Kõik valla elamud ja objektid viiakse üle täielikule jäätmete sorteerimisele, eristades biojätmed, segapakendid, paberi-papi, taara ja olmejätmed.
4. Vald rajab koostöös Uuskasutuskeskusega vähemalt ühe Uuskasutuskeskuse kogumismaja, kuhu elanikud ja suvitajad toovad vanu asju (riided, mööbel jne.)

Transport

1. Vald rajab kergliiklustee kogu Vana Rannametsa-Ikla maantee lõigul, et jalgratturitele jt. liiklejatele oleks selgelt eraldatud turvaline sõidurada. Kergliiklustee rajamisel jälgitakse, et:
 - a. raja planeerimisel ja rajamisel võetakse maha võimalikult vähe puid;
 - b. ülekäigukohtade äärekivid oleksid samal tasemel teega sujuvaks ratta, tõuksi, ratastooli ja lapsevankriga ülesõiduks;
 - c. autodel puudub võimalus kergliiklusteele parkida;

⁴ https://www.envir.ee/sites/default/files/362xiii_rk_o_04.2017-1.pdf

⁵ https://www.envir.ee/sites/default/files/362xiii_rk_o_04.2017-1.pdf

- d. kaasataks arenduseks raha erinevatest fondidest.
2. Vald kasutab kergliiklusteedel mõistlikus mahus LED-valgusteid ning vahetatakse ol-ol tänavavalgustid LED-valgustite vastu välja. Seejuures jälgitakse, et:
 - a. vähese liiklusega kohtadesse (metsateedele jm.) paigaldatakse anduritega tänavavalgustid, mis lähevad põlema ainult kergliiklejate või autode möödudes⁶.
3. Vald nõuab kõigilt uutelt maanteeäärsetelt äriarendustelt (nt toidupoeid ja tanklad) elektriautode laadimiskohtade paigaldust.

Kohalik elu

1. Vald tagab juurdepääsu ja parkimise avalikku Lemme randa nii suvitajatele kui ka kohalikele elanikele.
2. Vald loob strateegilistes valla piirkondades kaugtöökeskused ning 1 kuni 3 kohaliku piirkonna eeldusest lähtuvat ettevõtluse inkubaatorit (ökoturism, mahetoit, säästlik puidu väärindamine, taastuvenergeetika).
3. Vald rajab Kabli seltsimaja tagusele platsile laevaehituse, pärand-puidukasutuse ja rannakalanduse teemapark. (Marksonite majamuuseumi sulgemise järel on kogu laevanduse au ja uhkus kolinud Heinaste merekool-muuseumi).
4. Vald soodustab Häädemeeste surfikeskuse rajamist.
5. Vald teeb senisest suuremat koostöö Massiaru kunstnike külastuskeskusega.
6. Vald teeb soodustab tegevusi, mis pikendavad puhkehooaega, näiteks vanuritele spa- ja hoolekandekeskuste loomine (sh. turismiasutuste aastaringseks koormuse ühtlustamiseks).
7. Eesti esimese täisökoloogilisel tsüklil ja inimese elukaarekesksel sünergial tugineva prototüüp-ökoküla kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine koostöös maailma valdkondlike tippeksperptidega. Eesmärgiga liikuda kunagisest EW aegsest ääremaade asundustalude kontseptsioonist edasi tänapäeva ja lähituleviku ökoloogilise maaelu võimalusteni.

Täiendavad küsimused:

- Kuidas planeerib vald suurendada nende inimeste arvu, kelle elukohaks on registreeritud Häädemeeste vald? Arvestades kaugtöö kasvuga ja suurlinnadest puhkama ning kaugtööle suunduvate inimeste arvuga, on see vallale reaalne võimalus.
- Kuidas planeerib vald kaasata Euroopa Liidu rahasid ääremaade regionaalpoliitika projektide arendusse?
- Milliseid projekte on vald viimase 5 aasta jooksul kirjutanud ja rahastuse saanud?
- Kuidas planeerib vald puhkehooaega pikendada? Näiteks mõned aastad tagasi soovis Lapanina hotell end laiendada, kuid vald keelas soovitud mahus

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=4AS7FRAOpO8>

juurdeehituse. Suurem Lapanina hotell ja veekeskus looksid valda aastaringselt uusi töökohti. Mis olid argumendid laienduse vastu?

MTÜ Rannamänniku kaitseks liikmed
Kadri Kallaste, Aule Kink, Kersti Uibo